

„ZDRAVÝ ROZVOJ ÚZEMÍ“

příprava územně analytických podkladů a zkušenosti z praxe

Ing. Jiří Krist
Mgr. Hana Trávníčková

Praha
12. 5. 2011

**PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST**
www.esfcr.cz

Základní informace

Zákon č. 183/2006 Sb.
(stavební zákon)

Územně analytické podklady (pro správní obvody ORP a pro území krajů) - nový nástroj územního plánování – každé 2 roky probíhá úplná aktualizace

Rozbor udržitelného rozvoje území je jejich nedílnou součástí

Vyhláška č. 500/2006 Sb.

Problematika udržitelného rozvoje je členěna
do 3 pilířů a 10 témat.

Skladba RURÚ

Environmentální pilíř = životní prostředí

- Horninové prostředí a geologie
- Vodní režim
- Hygiena životního prostředí
- Ochrana přírody a krajiny
- Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa

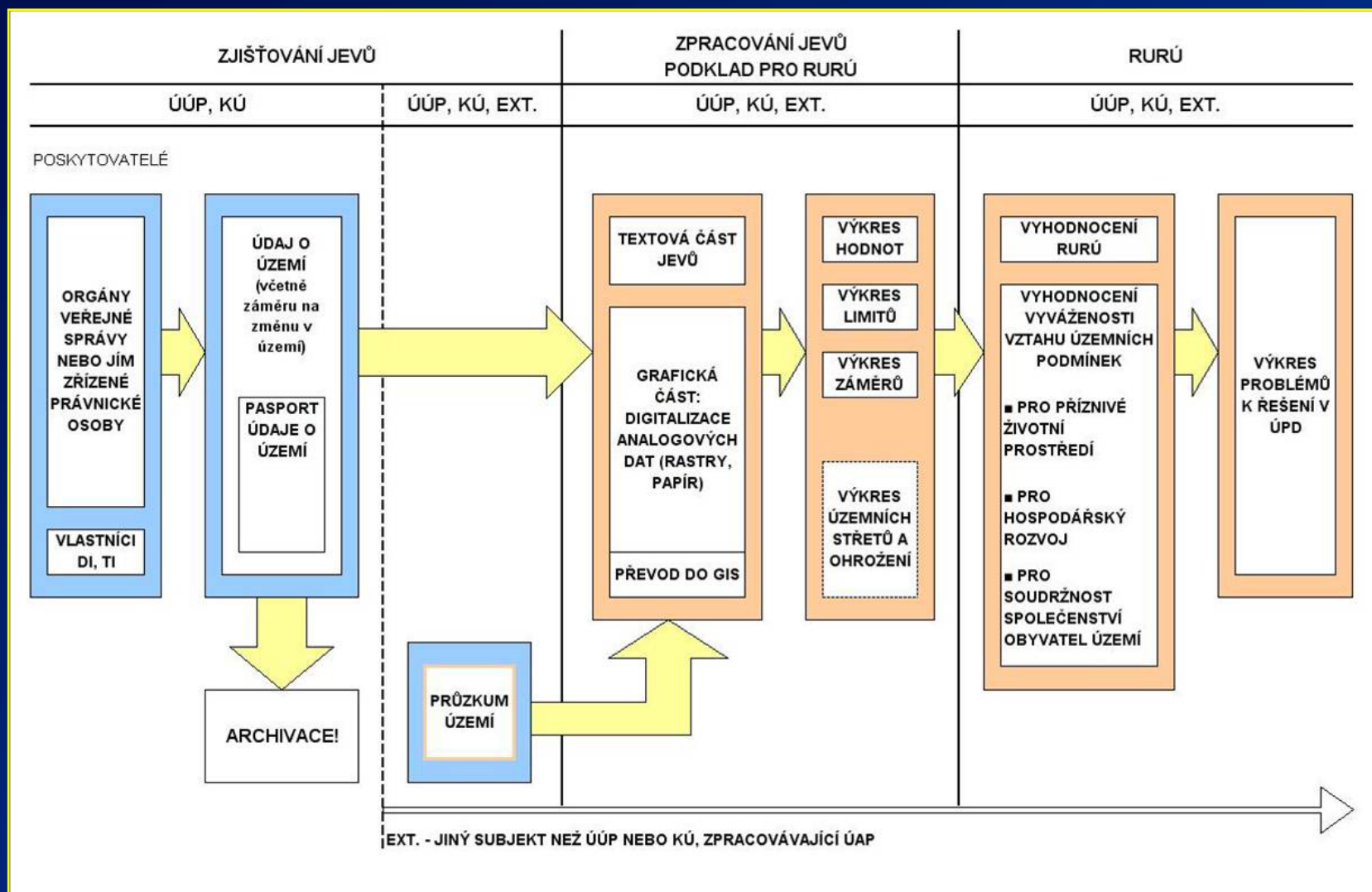
Ekonomický pilíř = hospodářský

- Veřejná dopravní a technická infrastruktura
- Hospodářské podmínky

Sociodemografický pilíř = soudružnost společenství obyvatel

- Sociodemografické podmínky
- Bydlení
- Rekreaace

Schéma ÚAP - RURÚ

Jevy ÚAP (údaje o území) slouží jako:

- podklad pro zpracování Rozboru udržitelného rozvoje území
- podklad pro zpracovatele územně plánovacích dokumentací

**Vyhláška č. 500/2006 Sb. stanovuje
pravidelnou aktualizaci minimálně 119 jevů
ÚAP**

ÚAP a RURÚ jsou podkladem pro:

- zpracovatele územně plánovacích dokumentací
- městské a krajské úřady
- jevy ÚAP a indikátory z rozborů udržitelného rozvoje území lze částečně uplatnit také při sledování místního UR ve městech

Vyhláška č. 500/2006 Sb. stanovuje pravidelnou aktualizaci minimálně 119 jevů ÚAP

Hlavní principy vyhodnocení UR

Pro vlastní vyhodnocení kvality území byla použita **metoda stanovení indikátorů**, kdy:

- váhy všech indikátorů v rámci jednotlivých pilířů jsou shodné a
- váha všech indikátorů jednoho pilíře je různá od vah indikátorů ostatních pilířů, pokud má daný pilíř jiný celkový počet indikátorů.

Žádný pilíř není upřednostněn před dalšími dvěma pilíři udržitelného rozvoje!

Indikátory

- popisují stav a vývoj území
- jsou sledovatelné v pravidelných časových intervalech
- jsou měřitelné

hodnocené
indikátory

Hlavní výstupy RURÚ

- SWOT analýza – za témata a souhrnná
- vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel
- určení problémů k řešení v územně plánovacích dokumentacích (urbanistické, dopravní a hygienické závady, vzájemné střety záměrů, střety těchto záměrů s limity využití území, ...)
- tabulky problémů k řešení po obcích
- problémový výkres

Environmentální pilíř - indikátory

Vodní režim

- sklonitá orná půda
- stav povrchových a podzemních vod

Hygiena životního prostředí

- kvalita ovzduší

Ochrana přírody a krajiny

- koeficient ekologické stability krajiny

ZPF a PUPFL

- změna výměry zemědělské půdy mezi lety 2003 a 2010

Ekonomický pilíř - indikátory

Veřejná dopravní a technická infrastruktura

- dopravní obslužnost území veřejnou dopravou
- vybavenost technickou infrastrukturou

Bydlení

- průměrný počet dokončených bytů na 1000 obyvatel ročně v letech 2005 - 2009

Rekreace

- přírodní předpoklady rekreace
- infrastrukturní předpoklady rekreace
- celková ubytovací zátěž území (lůžek/km²)

Hospodářské podmínky

- průměrná míra nezaměstnanosti v roce 2009
- daňová výtěžnost na obyvatele v roce 2009
- míra podnikatelské aktivity v roce 2009

Sociodemografický pilíř - indikátory

Veřejná dopravní a technická infrastruktura

- dopravní obslužnost území veřejnou dopravou
- vybavenost technickou infrastrukturou

Sociodemografické podmínky

- podíl obyvatel s VŠ v roce 2001
- index stáří k 2009
- změna počtu obyvatel mezi lety 1999 a 2009

Bydlení

- průměrný počet dokončených bytů na 1000 obyvatel ročně v letech 2005 - 2009

Rekreace

- přírodní předpoklady rekreace
- infrastrukturní předpoklady rekreace
- celková ubytovací zátěž území (lůžek/km²)

Společné evropské indikátory UR pro místní úroveň

- Základní indikátory:
  - A1 - Spokojenost občanů s místním společenstvím
  - A2 - Místní příspěvek ke globálním změnám klimatu
  - A3 - Mobilita a místní přeprava cestujících
  - A4 - Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb
  - **A5 - Kvalita místního ovzduší**
- Doplnkové indikátory:
  - B6 - Cesty dětí do školy a zpět
  - **B7 - Nezaměstnanost**
  - **B8 - Hluk**
  - **B9 - Udržitelné využívání půdy**
  - B10 - Ekologická stopa města

Možnosti provázání ÚAP-RURÚ a Metodiky hodnocení kategorie „A“ Místní agendy 21 (Integra Consulting Services s.r.o.)

Témata udržitelného rozvoje	Oblasti udržitelného rozvoje
1. Správa věcí veřejných a územní rozvoj	Regenerace a znovu využití zpustlých a poškozených území a upřednostňováním pozemků brownfields před rozvojem na „zelené louce“
2. Kvalitní životní prostředí	Kvalita vod, šetření vodou a efektivnější využívání vody.
	Podpora a zvyšování ekologické stability krajiny a biologické rozmanitosti na správním území obce, rozšiřování a péče o vymezená přírodní území a zelené plochy.
	Kvalita půdy, ochrana ekologicky produktivní půdy, podpora udržitelného zemědělství a lesního hospodářství.
	Kvalita ovzduší
	Zamezení rozpínání měst do krajiny dosahováním přiměřené městské hustoty
3. Udržitelná spotřeba a výroba	Odpadové hospodářství
	Efektivní využívání energií a omezování spotřeby neobnovitelných zdrojů
	Výstavba
4. Doprava a mobilita	Zvýšení podílu cest veřejnou hromadnou dopravou, pěšky nebo na kole a budování potřebné infrastruktury
	Snížení vlivu dopravy na životní prostředí a zdraví obyvatel
6. Místní ekonomika a podnikání	Oživení a podpora místní zaměstnanosti a vzniku nových podniků a firem
	Spolupráce s místními podniky a firmami za účelem podpory výměny zkušeností z dobré podnikatelské praxe
	Vytvoření a zavedení principů udržitelnosti pro umístění podniků a firem
	Udržitelná místní turistika

Zpracování ÚAP – RURÚ pro správní obvody ORP členů NSZM ČR

**EKOTOXA s.r.o. zpracovala ÚAP pro tato
členská města NSZM:**

Frydek – Místek

Moravská Třebová

Šternberk

Třebíč

Zpracování ÚAP – RURÚ pro správní obvod ORP Třebíč v roce 2010

Textová část

Podklady pro Rozbor udržitelného rozvoje území

Rozbor udržitelného rozvoje území

Hodnoty v území

Problémy k řešení v jednotlivých obcích

Grafická část

Výkres limitů, hodnot, záměrů

Problémový výkres

Kartogramy

Zpracování ÚAP – RURÚ pro správní obvod ORP Třebíč v roce 2010

Textová část

Podklady pro Rozbor udržitelného rozvoje území –
podrobný popis údajů o území

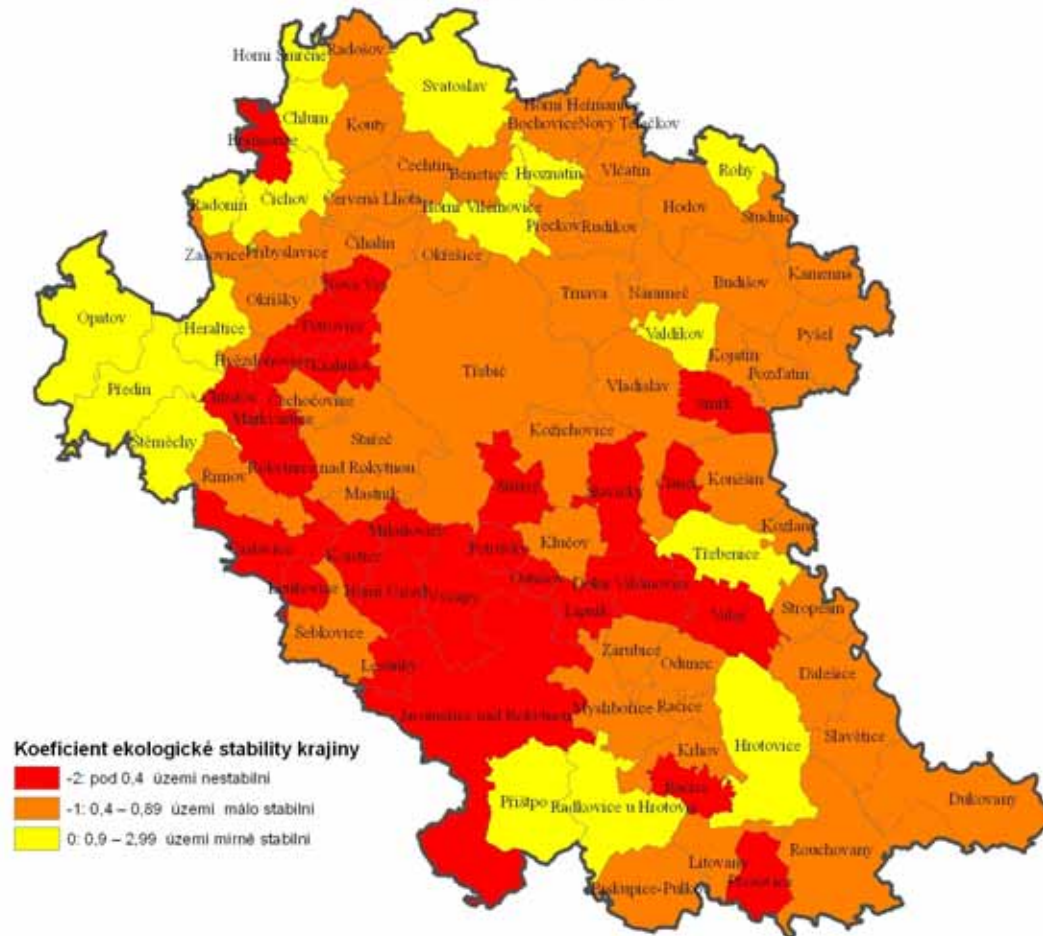
Rozbor udržitelného rozvoje území – podrobný popis témat UR,
pravidelné vyhodnocování indikátorů UR, tématické SWOT analýzy, kartogramy,
výkresy

Hodnoty v území – podrobný popis hodnot v území (urbanistických,
historicky a architektonicky významných staveb, významných stavebních
dominant) včetně fotodokumentace

Problémy k řešení v jednotlivých obcích

Ukázky výstupů ÚAP – RURÚ

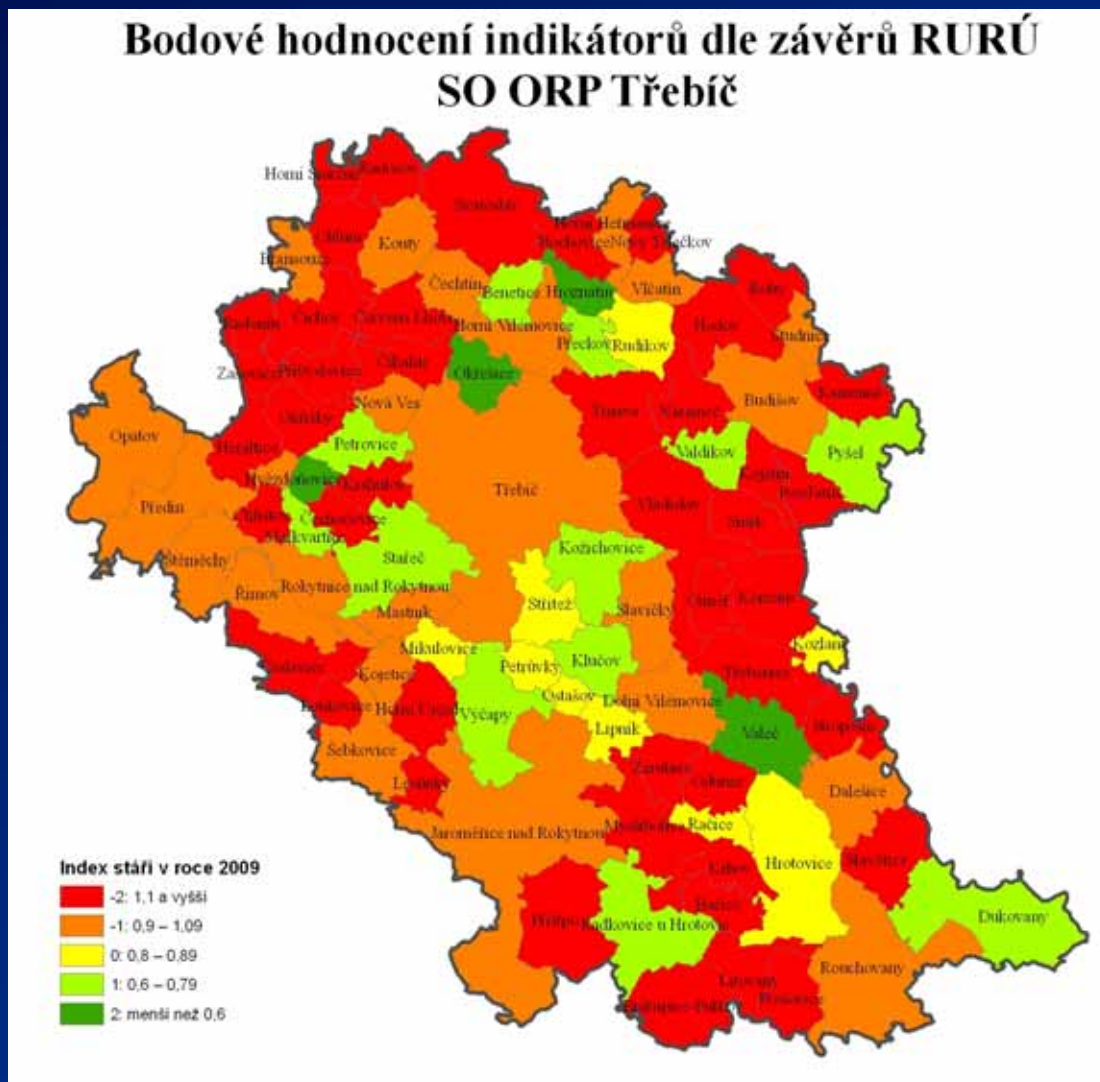
Bodové hodnocení indikátorů dle závěrů RURÚ SO ORP Třebíč

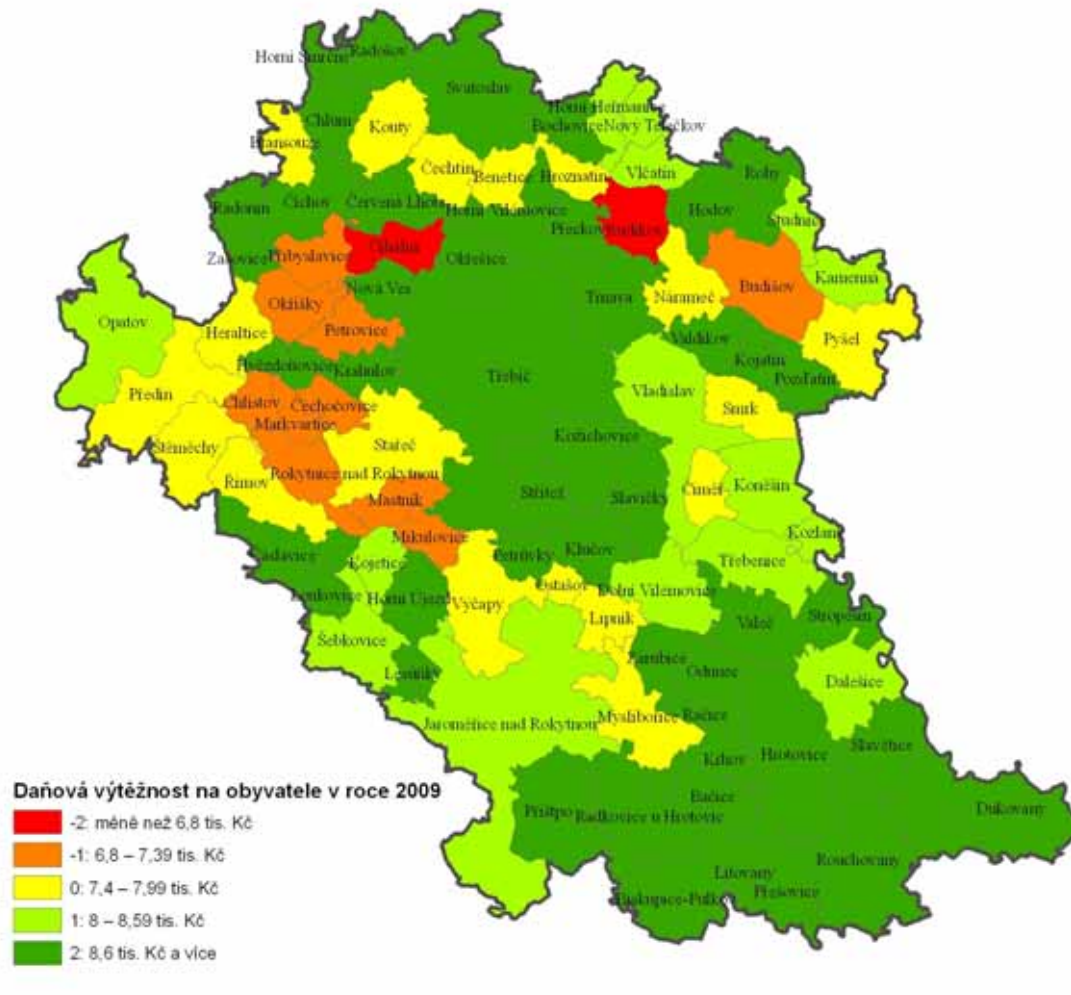
Ukázky výstupů ÚAP – RURÚ

**Bodové hodnocení indikátorů dle závěrů RURÚ
SO ORP Třebíč**

Ukázky výstupů ÚAP – RURÚ

Bodové hodnocení indikátorů dle závěrů RURÚ SO ORP Třebíč

Vybrané problémy k řešení v Třebíči

Téma	Sledované jevy / zjištěné a potenciální problémy v území	Míra (velikost) problému, limit	Náměty k řešení
Horninové prostředí	Výskyt sesuvného území v Třebíči (lokalita Zámostí)	Plocha v zástavbě a její blízkosti	Identifikace ploch v územním plánu, zvolit vhodné využití ploch, omezení výstavby a navržení opatření omezující rizika sesuvu.
Vodní režim	Záplavové území Q100 Jihlavy	171,19 ha	Eliminace střetu se zastavěným územím => nepovolovat stavby v území Q100, navrhnout, protipovodňová opatření na ochranu již zastavěného území (viz plán oblasti povodí).
	Protipovodňová opatření – zkapacitnění koryta Jihlavy	období 2010 - 2015	Realizace protipovodňových opatření dle Plánu oblasti povodí Dyje 2010 – 2015.
	Vysoký výskyt nadměrně sklonitých pozemků orné půdy	129,47 ha	zemědělsky obdělávaných sklonitých pozemků => změna hospodaření vedoucí ke snížení erozní ohroženosti, navrhnout zatravnění (možno zkombinovat s prvky ÚSES) popř. jiné "tvrdší" protierozní opatření.

Vybrané problémy k řešení v Třebíči

Téma	Sledované jevy / zjištěné a potenciální problémy v území	Míra (velikost) problému, limit	Náměty k řešení
Hygiena ŽP	Překročení cílového imisního limitu pro ochranu zdraví pro polycyklické aromatické uhlovodíky vyjádřené jako benzo(a)pyren (BaP)	3,4% plochy obce	Řešit pomocí vhodné lokalizace ploch pro průmysl a výrobu, zvážit možnost výsadeb ochranné zeleně.
Ochrana přírody	Koeficient ekologické stability krajiny (KES)	0,42 - území málo stabilní	Zajištění ochrany a rozvoj ekologicky stabilních ploch (VKP, lesy, TTP, vodní plochy, ÚSES), realizace ÚSES, vymezení interakčních prvků v krajině.
Dopravní a technická infrastruktura	průtah silnice I. třídy I/23 středem obce	7561 voz / den	vybudování paralelní trasy vedené mimo zastavěné území (obchvat)
	úrovňové přejezdy žel. trati 240 se silnicí I/23 a silnicemi II. třídy	7561 voz / den	výstavba mimoúrovňového přejezdu

Vybrané problémy k řešení v Třebíči

Téma	Sledované jevy / zjištěné a potenciální problémy v území	Míra (velikost) problému, limit	Náměty k řešení
Dopravní a technická infrastruktura	není jednotný terminál veřejné dopravy	neexistence	vytvoření jednotného terminálu veřejné dopravy
Sociodemografické podmínky	Úbytek počtu obyvatel	1999-2009: -4,2 %	Zvýšení atraktivity bydlení, rozvoj služeb.
Bydlení	Nízká intenzita bytové výstavby (měřená počtem dokončených bytů na 1000 obyvatel ročně – průměr za období 2003-2009)	1,68 bytů na 1000 obyv./rok	Zlepšování nabídky technicky připravených lokalit pro výstavbu bydlení (dbát na nerozvolňování zástavby v krajině).
Hospodářské podmínky	Vysoká průměrná míra nezaměstnanosti	10,43 % (r. 2009)	Podpora tvorby nových pracovních míst, např.: zajistit pozemky pro drobné podnikání a průmyslové zóny, zajistit prostory pro drobné podnikání a služby, Podpora místních firem a podnikatelů na úkor nadnárodních firem a řetězců.

Metoda vyhodnocení vyváženosti pilířů

1. Bodové ohodnocení indikátorů ve škále -2 až 2 body a jejich sečtení

-2 nebo -1 hodnocený jev/proces je negativní

0 hodnocený jev/proces je neutrální

1 nebo 2 hodnocený jev/proces je pozitivní

Pilíř	Téma	Indikátor	Obec		
			Praha	Brno	Ostrava
env.	1	Podíl poddolovaných a sesuvných území na celkové ploše území	1	-2	1
	2	Vodní režim v krajině	-2	-1	-1
	3	Kvalita ovzduší	-2	-1	-2
	4	Podíl plochy zvláště chráněných území na celkové ploše obce	-2	-2	2
	5	Změna výměry zemědělské půdy mezi lety 2001 a 2008	2	0	2
ENV celkem			-3	-6	2
eko.	6	Hustota silnic I., II. a III. třídy	0	0	-1
	10	Míra zaměstnanosti v roce 2001	-2	-1	-1
EKO celkem			-2	-1	-2
soc.	7	Podíl obyvatel s VŠ a VOŠ v roce 2001	0	-2	2
	8	Relativní změna počtu trvale obydlených bytů v letech 1991-2001	2	-1	2
	9	Přírodní předpoklady rekreace	-1	0	-1
SOC celkem			1	-3	3

Metoda vyhodnocení vyváženosti pilířů

2. Eliminace rozdílů v počtu indikátorů v jednotlivých pilířích

1. Výpočet přepočtového koeficientu

přepočtový koeficient = 100 bodů / maximální možný počet bodů

Environmentální pilíř: $100 / 10 = 10$

Ekonomický pilíř: $100 / 4 = 25$

Sociodemografický pilíř: $100 / 6 = 16,7$

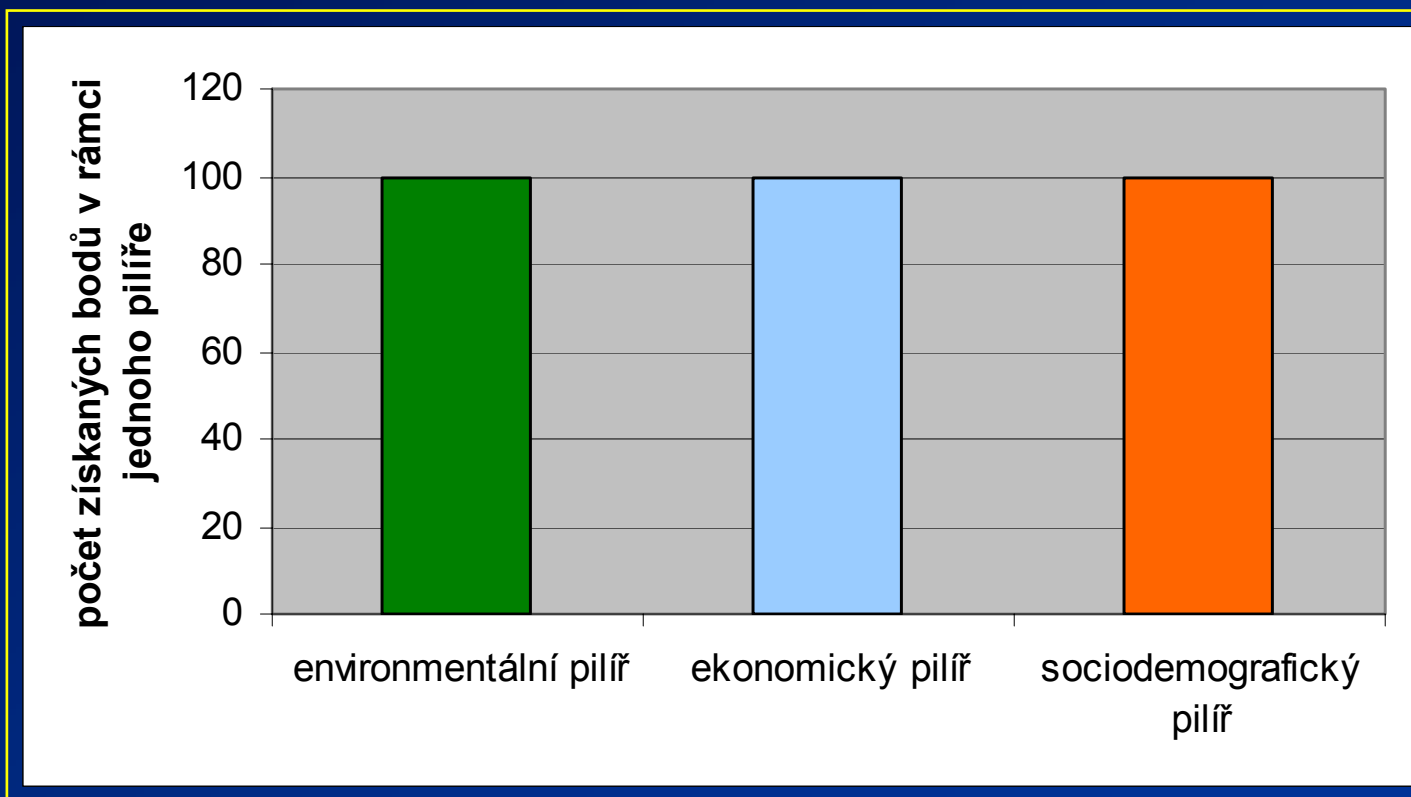
2. Vynásobení přepočtového koeficientu a součtu získaných bodů v jednotlivých pilířích.

Obec	Počet dosažených bodů			Přepočtená bodová hodnota			Celkem
	ENV	EKO	SOC	ENV	EKO	SOC	
Praha	-3	-2	1	-30	-50	16,7	-63,3
Brno	-6	-1	-3	-60	-25	-50	-135
Ostrava	2	-2	3	20	-50	50	20

Vyhodnocení vyváženosti pilířů udržitelného rozvoje

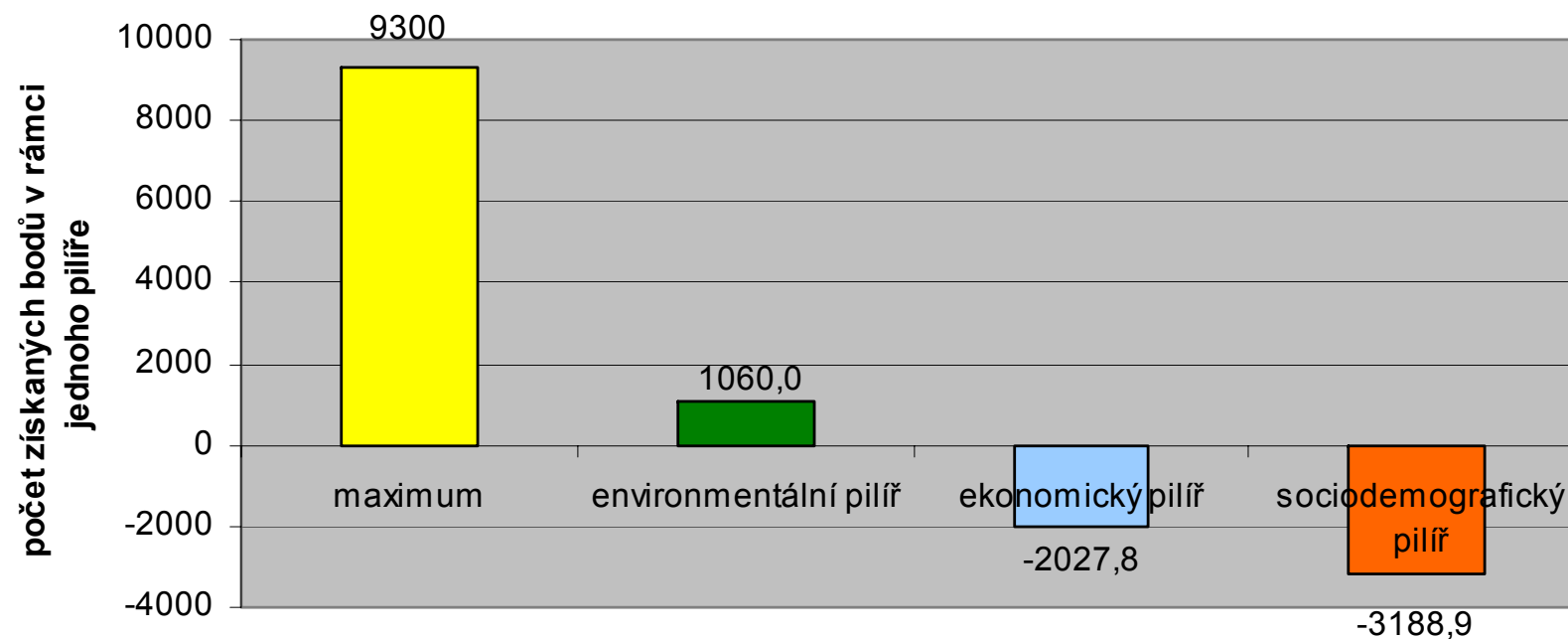
Udržitelný rozvoj (vyváženost všech tří pilířů - vyrovnaný počet bodů)

1. Účinná ochrana ŽP a šetrné využívání přírodních zdrojů.
2. Udržení vysoké a stabilní úrovně ekonomického růstu a zaměstnanosti.
3. Sociální rozvoj respektující potřeby občanů.

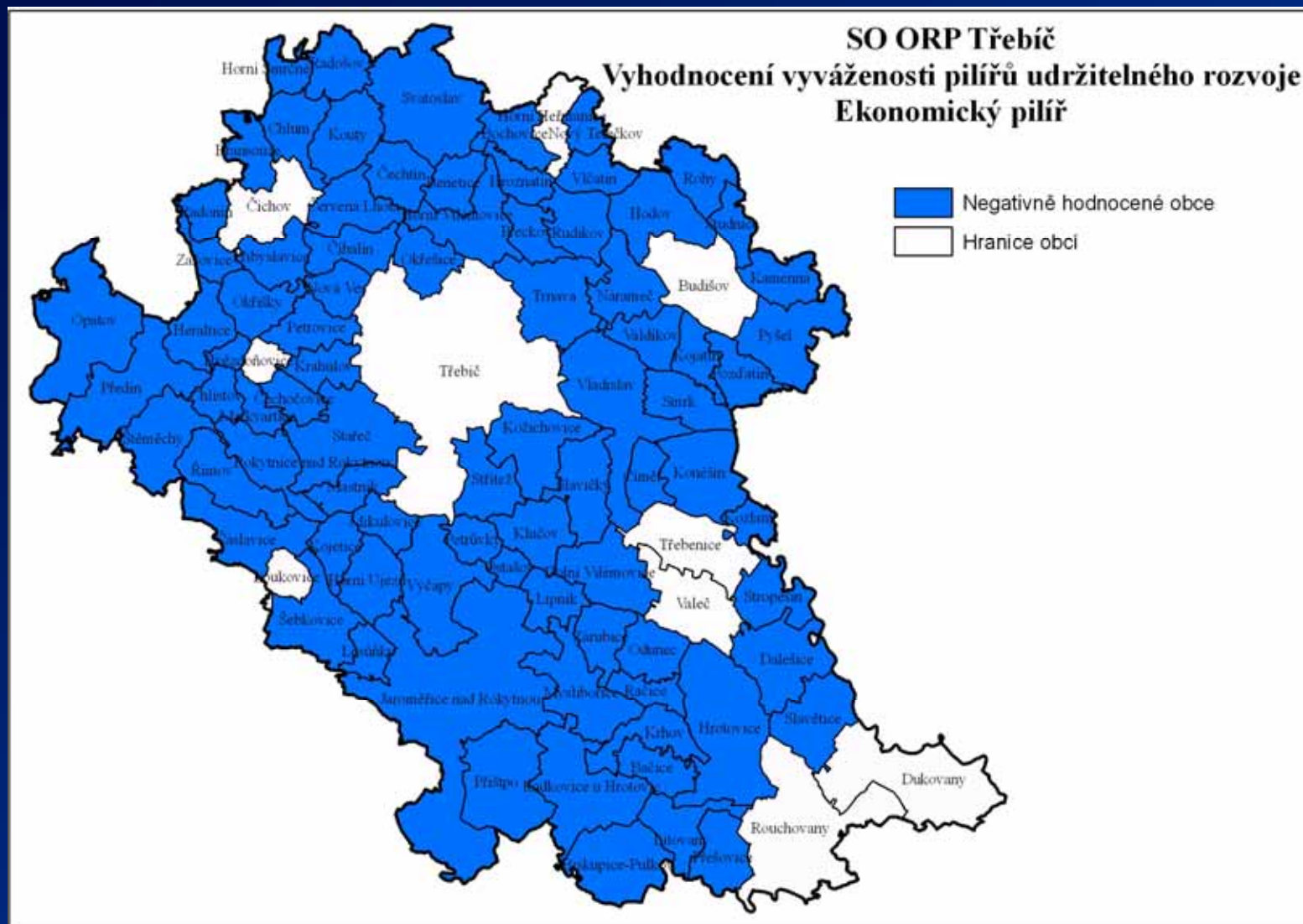
Vyhodnocení vyváženosti pilířů

Vyhodnocení vyváženosti pilířů udržitelného rozvoje
SO ORP Třebíč

Vyhodnocení vyváženosti pilířů

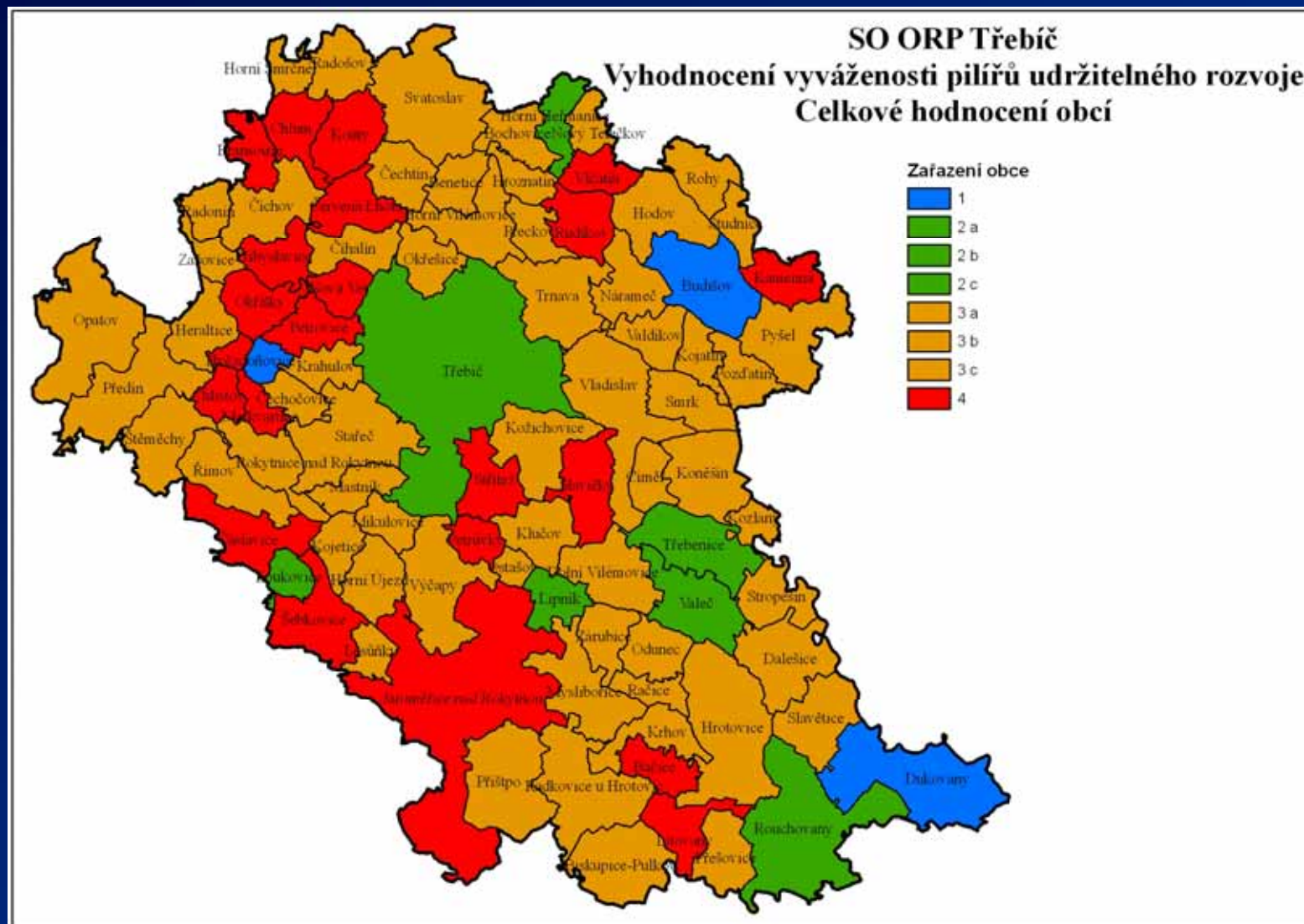
Zařazení obcí do skupin na základě pozitivního nebo negativního hodnocení

Zařazení obce do skupiny	Environmentální pilíř	Ekonomický pilíř	Sociodemografický pilíř
1	+	+	+
2a	+	+	-
2b	+	-	+
2c	-	+	+
3a	+	-	-
3b	-	+	-
3c	-	-	+
4	-	-	-

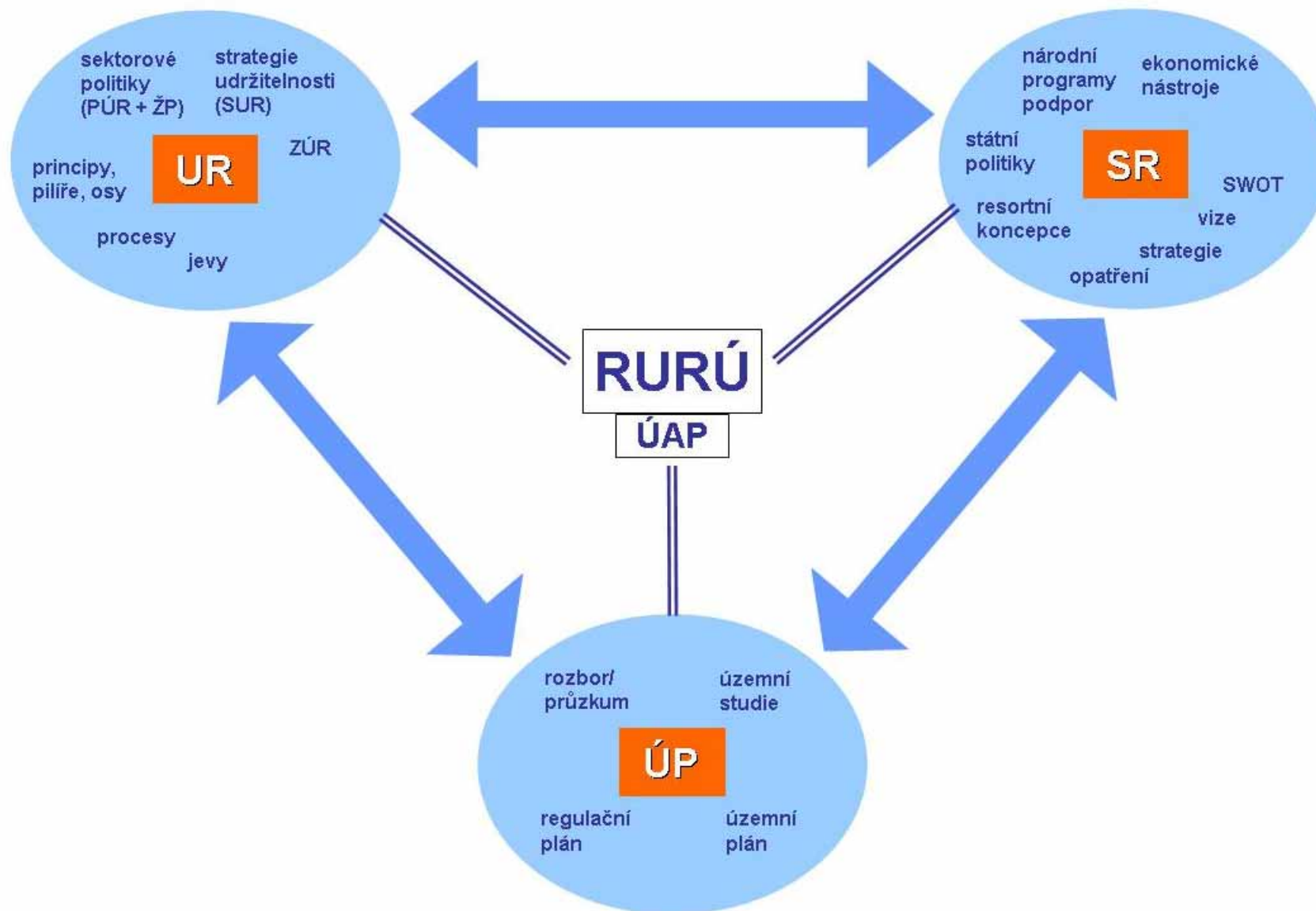
Zdroj: Metodika MMR, 2010

Vyhodnocení vyváženosti pilířů

POSTAVENÍ A VAZBY RURÚ NA SR, UR A ÚP

Děkujeme za pozornost

Kontakt:

e-mail: jiri.krist@ekotoxa.cz

e-mail: hana.travnickova@ekotoxa.cz

